

GLOSSARI PER DIFONDRE A PLATAFORMES MULTISECTORIALS

GUIA D'ESTIL

Vocabulari de la Plataforma per a un
Oci de Qualitat a les Illes Balears **(POQIB)**

plataforma
per un OCI de
QUALITAT

PLATAFORMA PER UN OCI DE QUALITAT

VOCABULARI DE LA PLATAFORMA PER A UN OCI DE QUALITAT A LES ILLES BALEARS (POQIB) GUIA D'ESTIL. GLOSSARI PER DIFONDRE A PLATAFORMES MULTISECTORIALS

© Plataforma per un OCI de Qualitat, 2021

Disseny i maquetació martingrafic.com

Icones dissenyades per [dreamstime](http://dreamstime.com).

GLOSSARI PER DIFONDRE A PLATAFORMES MULTISECTORIALS

GUIA D'ESTIL

Vocabulari de la Plataforma per a un Oci de Qualitat a les Illes Balears **(POQIB)**

ABORDATGE INTEGRAL DE LES ADDICCIONS

Conjunt d'actuacions de caràcter biopsicosocial (biològic, psicològic i social) dirigides a persones amb problemes d'addiccions, a famílies i a la comunitat en matèria de promoció de la salut, prevenció, assistència i inclusió social.

ADDICCIÓ A SUBSTÀNCIES (DROGUES)

Consum repetitiu d'una o diverses substàncies psicoactives, fins al punt que el consumidor s'intoxica de manera periòdica o contínua, mostra un desig compulsiu de consumir-ne, té una gran dificultat per interrompre'n voluntàriament el consum o modificar-lo i es mostra decidit a obtenir-ne per qualsevol mitjà.

ADDICCIONS SENSE SUBSTÀNCIES (ADDICCIÓ COMPORTAMENTAL)

Aquest concepte designa accions o fets amb potencial addictiu, no relacionats amb substàncies psicoactives. Aquestes conductes estan relacionades amb activitats que, encara que no són nocives per si mateixes, comporten recompenses i plaer immediat. Per exemple, algunes activitats que darrerament es conceptualitzen com a addiccions són el joc d'apostes, l'ús d'internet i l'ús de videojocs, entre d'altres.

Parlam d'addicció quan hi ha una tendència irrepri-mible i continuada a la repetició d'aquesta conducta que és perjudicial per a la persona i el seu entorn familiar, a més d'interferir en el seu funcionament social, acadèmic i laboral directe. La persona no es veu capaç de controlar la conducta a pesar de les conseqüències perjudicials.

ADDICCIÓ A INTERNET

El 1995 Goldberg va ser el primer a definir l'addicció a internet com a patró disruptiu de la persona. Actualment es reconeix que l'addicció a internet (AI) és una dependència psicològica caracteritzada per un increment en les activitats que es fan per aquest mitjà, la qual produeix malestar quan la persona no hi està connectada, tolerància i negació de la problemàtica.

**ALFABETITZACIÓ
EN PREVENCIÓ****HEALTH &
PREVENTION
LITERACY**

La POQIB afavoreix un procés d'alfabetització en prevenció a les persones que hi participen, en part a través de les accions que desenvolupa, la qual cosa implica accés, comprensió i gestió de la informació rellevant i necessària per formar part del procés social en què s'implementen les accions preventives.

**APRENENTATGE
DIALÒGIC**

La manera d'activar estratègies i accions preventives des de la POQIB dona com a resultat un aprenentatge mutu, entre tots els participants, que anomenam dialògic. Aquest aprenentatge implica compartir informació, valors, punts de vista i compromisos procedents de persones amb experiències diverses, i a vegades antagoniques. La clau rau en un estil basat a escoltar, contribuir a fer propostes proactives pensant en la capacitat i les limitacions de la xarxa, i propiciar consensos.

AVALUACIÓ

Procés sistemàtic pel qual, mitjançant el mètode científic, s'analitzen fets preventius, com ara la implementació d'un programa, acció, intervenció o sistema. L'avaluació pot fer-se amb diferents objectius: analitzar el procés, els resultats o l'impacte del fet. Avaluar implica una feina d'equip que es fa al llarg de tot el procés. També suposa planificar, recollir informació, processar i analitzar les dades referides a una intervenció preventiva. L'avaluació serveix per detectar deficiències i proposar millores, així com per compartir, posar en valor la feina feta i reflexionar al respecte.

Els mètodes per avaluar poden utilitzar enfocaments qualitius o quantitius. Una avaluació és «interna» o «externa» depenent de si la persona o l'equip que avalua forma part o no de l'organització que implementa una intervenció.

BONES PRÀCTIQUES

Es consideren bones pràctiques aquells programes, sistemes o estratègies en prevenció que, després d'una avaluació rigorosa, han demostrat resultats positius (programes basats en l'evidència), i aquells altres que, tot i no disposar d'una avaluació rigorosa, compleixen els estàndards de qualitat consensuats internacionalment.

Hi ha un portal específic, encara en procés de construcció, per localitzar els programes que es consideren bones pràctiques a Espanya: <http://www.buenaspracticasadicciones.es/bbpp/index.jsf>

CAMPANYES PREVENTIVES

Una campanya preventiva cerca transmetre a la ciutadania o a un col·lectiu específic una preocupació o una solució important que s'ha detectat. Les campanyes informatives aspiren a sensibilitzar i motivar. Es tracta d'una estratègia de comunicació dirigida a una població àmplia que requereix màrqueting social.

CAPACITACIÓ PROFESSIONAL EN PREVENCIÓ

És el procés de millorar les competències de les persones quant a coneixements, habilitats, comportaments i recursos, a través de programes de capacitació, processos participatius, formació, suport emocional, supervisió i foment de l'autoreflexió, entre d'altres.

COALICIÓ

Amb aquest concepte es designa tota agrupació (sovint temporal) d'individus, organitzacions o països que s'ajunten amb un objectiu específic. La finalitat d'una coalició és teixir aliances i crear vincles entre els integrants, amb la intenció d'impulsar accions comunes.

COHESIÓ DE GRUP ENTRE IGUALS

Vincle que es crea entre persones agrupades que comparteixen una experiència i un projecte comú. Perquè en un grup col·laboratiu hi hagi cohesió cal una identitat compartida, una estructura i una interdependència. La pertinença grupal es va definint en el procés de cerca d'experiències positives per a la identitat del grup, que cal nodrir per mantenir un autoconcepte positiu i motivador.

**COMPETÈNCIA
EN PROGRAMES
PREVENTIUS**

Es refereix al coneixement, les habilitats i els comportaments que es requereixen en els professionals i tècnics perquè la implementació d'un programa preventiu es doni amb èxit. Les competències es poden diferenciar en quatre categories: competències bàsiques, competències específiques, competències generals i metacompetències.

**COMPROMÍS
SOCIAL**

El compromís social fa referència a iniciatives o actituds de persones o organitzacions que s'activen davant una crisi, emergència o situació que n'afecta d'altres i que requereix solidaritat. El compromís social implica contribuir a resoldre la situació preocupant o a mitigar els danys que produeix. És un despertar de consciències en pro del bé comú.

Aquest és un concepte vinculat al de responsabilitat social.

COMUNITAT

Una comunitat és un grup de persones vinculades que comparteixen una experiència, ambient, espai, problemes o preocupacions. En el marc de la POQIB, es refereix a espais socials que són entramats de vincles compartits, que conformen un grup de persones que viuen o treballen en una àrea definida geogràficament (p. ex., barri, districte de la ciutat) o que comparteixen un historial social o cultural (p. ex., ètnic, religió, lingüístic), interessos o experiència. L'entorn pot ser específic per a certes comunitats (p. ex., una escola, un centre juvenil). Depenent de la comunitat, pot haver-hi un sentit d'identitat compartit en diversos graus. Sovint, cada individu pertany a diverses comunitats que es poden basar, per exemple, en la geografia, l'ocupació o els interessos d'oci (OMS, 1998).

**COMUNITATS
DIGITALS**

Agrupacions d'individus units per un mateix interès, circumstància o territori, que reunits mitjançant diverses vies telemàtiques (xarxes socials, apps, fòrums), treballen junts per intercanviar coneixements i assolir objectius comuns. Es basen en la idea d'aprenentatge col·lectiu i col·laboratiu, a través del desenvolupament de noves visions treballades de manera conjunta.

**CONSUM
COMPULSIU
D'ALCOHOL
(BINGE DRINKING)**

L'OMS defineix el consum compulsiu d'alcohol o consum episòdic excessiu d'alcohol (HED, per les sigles en anglès) com la ingestió de almenys 60 g d'alcohol de manera intensiva en poc temps. Quan aquest hàbit es fa amb una certa freqüència, per exemple un cop al mes, deriva en problemes de salut.

**CONSUM
EPISÒDIC
EXCESSIU
D'ALCOHOL
(HED, HEAVY
EPISODIC
DRINKING)**

Depenent dels països i els estudis, l'excess és comptabilitza diferent segons el nombre d'unitats o copes. També es fa una distinció entre homes i dones, i en funció del pes de cada persona.

**CONSUM
D'ALCOHOL
RESPONSABLE**

Aquest concepte és una estratègia de màrqueting que s'ha de precisar. Es tracta d'una proposta dirigida només a aquelles persones amb edat i condicions de salut per poder consumir alcohol. La quantitat de consum d'alcohol que es considera moderada canvia a mesura que els estudis avancen.

No hi ha un nivell segur de consum d'alcohol. Actualment el límit de consum que es considera que té risc baix són 2 UBE* en els homes i 1 UBE en les dones.

Se'n pot trobar informació més detallada a la web del PADIB: <https://www.caib.es/sites/PADIB/ca/portada-9943/>

* UBE: unitat de beguda estàndard

**CONSUM DE
RISC D'ALCOHOL**

Tot consum d'alcohol és de risc si es tracta de persones menors d'edat, dones embarassades o persones adultes amb malalties. En el cas d'adults saludables, el consum d'alt risc es produeix quan se supera la ingesta mitjana habitual de 10 g d'alcohol diaris, en el cas de les dones, i de 20 g en el dels homes. Però cal considerar que l'evidència científica alerta que tot consum d'alcohol és de risc. Una unitat diària pot comportar el desenvolupament de malalties, com el càncer, en certes persones.

Més informació a <https://pnsd.sanidad.gob.es/ciudadanos/informacion/alcohol/mensualcohol/riesgos.htm>

CONSUM DE RISC I ABÚS (CONSUM PERJUDICIAL)

Es considera consum de risc el patró d'ús que augmenta el risc de conseqüències físiques, mentals i socials perjudicials per als usuaris i el seu entorn social (p. ex., la família, la comunitat), mentre que el consum perjudicial descriu un patró d'ús que ja perjudica la salut mental o física dels consumidors i pot estar tenint conseqüències socials.

CONTEXT D'OCI NOCTURN EN ESPAIS PÚBLICS

Es tracta d'espais públics, d'ús de tota la ciutadania, que es van convertint en llocs de trobada per a activitats d'oci. Aquests espais solen ser carrers, parcs i platges on es congrega gent de totes les edats (sovint joves) per sortir de festa. Quan l'acumulació de persones, quantitat d'espais i freqüència d'horaris és intensa, s'hi esdevenen fets que generen conflictes i incivisme, com ara renous, consum d'alcohol, brutícia, violència, etc.

CONTEXT D'OCI NOCTURN REGULAT

Activitats d'oci que es practiquen en locals i espais que han creat condicions per assegurar el compliment de normativa i la prevenció de conflictes. Aquests espais són els locals de restauració, cafeteries, discoteques, sales de festes i altres establiments amb llicència on acudeixen els clients per sortir de festa.

CONTEXT D'OCI TÒXIC PRIVAT/ DOMÈSTIC

L'oci és una dimensió de la vida necessària i molt beneficiosa per a la salut individual i social, susceptible de expandir-se a qualsevol lloc i moment. D'altra banda, l'oci pot ser un espai de pràctiques tòxiques quan s'hi incorpora qualsevol substància amb potencial addictiu, com ara l'alcohol. L'oci tòxic en l'àmbit privat o domèstic esdevé un greu problema de salut pública. Es dona quan es produeix qualsevol esdeveniment que impliqui un consum de substàncies o altres conductes de risc en espais privats. Per exemple, beure a casa amb els amics abans de sortir de festa, fer festes en residències estudiantils o participar en festes privades on l'alcohol o altres drogues estan presents.

**CONTEXT,
ENTORN
O ÀMBIT
COMUNITARI**

Es refereix als entorns socials o físics en els quals té lloc la intervenció, ja sigui la família, una escola, el lloc de treball, una discoteca, la comunitat o la societat. El terme context fa referència a les circumstàncies en les quals les persones s'impliquen en les activitats diàries, d'oci, laborals i socials de tota mena. En prevenció, el context recull el conjunt de regulacions formals i informals, les condicions materials i culturals, i les relacions comunitàries que estructurin la vida ciutadana en un entorn, ubicació, marc o àmbit de convivència.

COPRODUCCIÓ

Terme utilitzat en l'àmbit de la producció audiovisual que s'ha difós en l'àmbit social i la pràctica preventiva comunitària. La coproducció consisteix a desenvolupar aliances entre persones i organitzacions per construir junts accions, serveis, materials o dinàmiques.

La POQIB representa un espai de coproducció, ja que en el procés hi ha aprenentatges compartits que es tradueixen en l'assoliment de consensos, del tracte igualitari, de l'acceptació de la diversitat, de la consciència que entre tots es pot accedir a múltiples recursos i de la pràctica de la reciprocitat. És una dinàmica que necessita practicar-se fins a aconseguir construir comunitats més fortes i desenvolupar la consciència ciutadana. Des de la coproducció es poden aconseguir sinergies i millores de canvis significatius. És important practicar i fer canvis en la cultura de les organitzacions, així com en l'estructura i manera de fer d'aquestes, i revisar-ne regularment els progressos.

CULTURA

Sistema que crea el conjunt de valors, actituds, creences, comportaments compartits (p. ex., costums), formes de comunicació (p. ex., llenguatge, arts, símbols, música), tecnologia i cosmovisió que caracteritzen un grup social o organització en particular (vegeu comunitat). La capacitat d'integrar les consideracions culturals en el treball de prevenció es coneix com a sensibilitat cultural i és específica i concreta a cada territori.

DEPENDÈNCIA

Aplicat a l'alcohol i altres drogues, és un símptoma de presència d'addicció. La dependència es refereix a la necessitat de consumir dosis repetides d'una droga per trobar-se bé (física i/o anímicament) o no sentir-se malament.

En termes mèdics, la CIE-11 (en desenvolupament) defineix la dependència com el compliment de dos o més dels símptomes següents: control deficient de l'ús de substàncies o conductes addictives; consideració del consum com una prioritat vital, per sobre d'altres necessitats bàsiques, i aparició de símptomes fisiològics, com l'augment de tolerància a la conducta, la presentació del síndrome d'abstinència i l'ús continuat de la substància per alleujar la síndrome.

DETERMINANTS DE SALUT

Qualsevol factor de risc que afecti la salut, ja sigui biològic, individual, socioeconòmic, ambiental, estructural o cultural.

**DIFUSIÓ
ESTRATÈGIA
MEDIÀTICA**

Amb relació a la POQIB, entenem la difusió com la comunicació, interna i externa, de la informació que es genera a partir de les actuacions dels membres de la Plataforma en col·laboració entre ells, dels resultats de les avaluacions desenvolupades i de qualsevol aspecte rellevant.

Per a això es crea una estratègia mediàtica, un ús dels mitjans (xarxes socials, webs, premsa i altres) orientat a grups diana específics per conscienciar-los i obtenir-ne el suport per implementar les accions de prevenció proposades.

**DISPENSACIÓ
RESPONSABLE
D'ALCOHOL
(DRA)**

Estratègia preventiva que implica els qui venen o faciliten alcohol a altres. Per implementar aquesta estratègia hi ha un sistema de formació dirigit a responsables d'empreses i municipis, així com a les persones que estan al capdavant de la venda d'alcohol. Els principis bàsics pels quals es regeix consisteixen a no dispensar alcohol a persones menors d'edat, persones que després han de conduir, que ja mostren símptomes d'embriaguesa, dones embarassades i altres que pel seu estat de salut en poden sortir perjudicades.

DROGA

Qualsevol substància natural o de síntesi que, introduïda dins l'organisme, pot modificar una o més funcions de la persona i la percepció de la realitat, així com la capacitat volitiva (de controlar els propis actes), a més de generar addicció o dependència i comportar efectes nocius per a la salut i el benestar individual i social.

Qualsevol substància psicoactiva, és a dir, una substància que, si es pren en dosis suficients, pot alterar els processos mentals i fisiològics. Exemples de drogues inclouen: alcohol, tabac, substàncies il·legals (és a dir, aquelles en què la producció, venda o ús està prohibit o limitat segons les lleis i tractats nacionals i internacionals de control de drogues), substàncies volàtils (gasos, dissolvents, coles, aerosols i productes similars), medicaments de venda lliure i receptats, i noves substàncies psicotròpiques (p. ex., «euforitzants legals»).

Les drogues també es coneixen com a substàncies o composts. Per altra banda, les drogues il·legals també es coneixen com a drogues controlades o il·lícites.

En el camp de la farmàcia, fa referència a qualsevol substància amb potencial per prevenir o curar una malaltia. És a dir, qualsevol substància química capaç de modificar els processos fisiològics i bioquímics de l'organisme.

DROGA IL·LEGAL

Substància psicoactiva la producció, venda o consum de la qual estan prohibides. El Codi penal regula el consum de drogues, així com qualsevol activitat destinada a afavorir-ne el consum, i considera delictes elaborar, produir, cultivar o traficar amb qualsevol de les substàncies incloses en les llistes d'estupefaents elaborades mitjançant acords internacionals. La decisió sobre la legalitat o no d'una droga depèn d'aquests acords internacionals (INCBS, International Narcotics Control Board) i d'agències nacionals, com l'Agència Espanyola del Medicament. Més informació a <http://www.incb.org>

EDUCACIÓ PER A LA SALUT

Abordatge preventiu que consisteix a transmetre informació i responsabilitat a una persona perquè adquireixi els coneixements, les actituds i els hàbits bàsics per a la defensa i la promoció de la salut individual i col·lectiva.

EFFECTE IATROGÈNIC D'UN PROGRAMA PREVENTIU

Resultats negatius per a les persones a qui es fa una intervenció. Quan es diu que té efectes iatrogènics una intervenció preventiva de drogodependències (per exemple, una xerrada a una escola, una sessió amb famílies, un tractament) això vol dir que la intervenció motiva a conductes contrapreventives, com ara seguir consumint, més ús de drogues, permissivitat familiar o social, etc. La iatrogènesi pot afectar els resultats principals, ja sigui augmentant l'interès a seguir consumint drogues o incrementant la incidència d'altres comportaments no desitjats («efectes secundaris»), com pot ser motivar altres, iniciar-se en el tràfic de drogues, etc. Un efecte iatrogènic és diferent de cap efecte («ineficàç»), ja que això significaria que no hi ha hagut resultats positius ni negatius.

EFICIÈNCIA I EFICÀCIA EN PREVENCIÓ

Es tracta de dos factors molt interrelacionats que tenen significats diferents. Són molt importants en l'avaluació d'un programa o acció.

L'eficiència fa referència a l'ús òptim dels recursos en el procés d'aconseguir propòsits. És una mesura de la relació entre els costos i els resultats d'un programa. L'eficiència d'un programa es mesura seguint-ne el procés d'implementació, el nombre de persones o entitats a què arriba, si s'ha fet la difusió prevista, la satisfacció dels usuaris, etc.

L'eficàcia implica aconseguir els propòsits, és a dir, a quin nivell s'aconsegueix arribar a les fites o resultats cercats. L'eficàcia d'un programa pot ser que els usuaris no desenvolupin conductes de risc, per exemple.

EPIDEMIOLOGIA

Estudi de la distribució i les causes de la salut i la malaltia, per exemple en relació amb el consum de drogues. La informació epidemiològica proporciona la base per a les activitats de prevenció de drogodependències en indicar, posem per cas, la prevalença del consum de drogues i l'abast i la naturalesa de les necessitats relacionades amb les drogues en una comunitat.

ESTÀNDARD DE QUALITAT

Punt de referència per detectar si els components d'una activitat són adequats. Els programes en prevencions basats en l'evidència han de seguir estàndards de qualitat, consensuats prèviament entre experts, i se n'ha d'haver demostrat l'efectivitat dels resultats.

Els estàndards de qualitat es basen en la recerca i el consens científic i professional. Els estàndards estan enfocats als aspectes estructurals i de procediment dels programes preventius. Es determinen a través de l'avaluació, la composició i les competències dels professionals que implementen els programes. En l'àmbit de la prevenció, aquests estàndards es consensuen en l'Observatori Europeu de Drogues (EMCDDA). Accés al document: <https://www.emcdda.europa.eu/best-practice/guidelines>

ESTIL DE VIDA

Factors de comportament determinats per la interacció entre les conductes personals en interaccions amb els ambients socials i les condicions de vida socioeconòmiques. L'OMS defineix la salut com un estat de complet benestar, físic, mental i social. És per això que l'estil de vida saludable pren importància i integra factors com l'alimentació, l'exercici físic, la feina, les relacions amb el medi, l'activitat social i la prevenció per a la salut.

En la pràctica de la POQIB, se cerca influir en els factors socials i l'entorn per promocionar conductes saludables; és a dir, que les decisions de les persones davant els seus estils de vida tendeixin a afavorir la salut i el benestar individual i col·lectiu.

ESTRATÈGIES DE REDUCCIÓ DE L'OFERTA D'ALCOHOL

L'oferta o disponibilitat d'alcohol ha parasitat sobre manera els espais socials d'interrelació, tant de persones adultes com de joves i adolescents. Hi ha moltes accions encaminades a la promoció d'alcohol en què s'hauria d'actuar: en el patrocini d'esdeveniments esportius, de macroconcerts, de tornejos estiuençs, en hostaleria i col·laborant amb organismes responsables del trànsit.

Amb això, la indústria d'activitats preventives en centres escolars pretén que deixi de considerar-se que el consum d'alcohol és una activitat normalitzada en els entorns d'oci i en l'entorn social general.

ÈTICA DE LA PREVENCIÓ DE DROGO-DEPENDÈNCIES

En els estàndards, la feina de prevenció de les drogodependències es caracteritza per una conducta ètica i legal de promotors, proveïdors i organitzadors orientada als drets, l'autonomia i les necessitats dels participants (p. ex., aconseguir resultats positius sense danys en la població diana). En general, l'ètica proporciona directrius sobre com han d'actuar les persones i com prendre decisions sobre el que és «correcte» i «incorrecte», tenint en compte la necessitat d'afavorir la salut pública.

EVIDÈNCIA CIENTÍFICA

La prevenció basada en l'evidència es refereix a una intervenció que s'ha elaborat partint d'una anàlisi sistemàtica de la millor evidència disponible, que fa ús d'aquesta i assegura la correspondència amb l'evidència. El terme «basat en l'evidència» sovint s'alterna indistintament amb d'altres com «basat en la investigació» i «basat en la ciència».

Quan parlem de programes preventius basats en l'evidència ens referim a tots aquells que han demostrat tenir efectivitat en els resultats. Per tenir evidència, les intervencions s'han d'avaluar a partir d'indicadors adients. Les mesures mostren el grau en què una intervenció produeix, en la pràctica, els resultats desitjats sense fer mal.

En la investigació d'avaluació de resultats s'aporten dades que aclareixen en quines condicions són eficients les intervencions, és a dir, la qualitat de la implementació. Els estudis d'efectivitat són diferents dels estudis d'eficàcia, que avaluen les intervencions en condicions ideals.

FACTORS DE PROTECCIÓ

En el context de la prevenció de les addiccions, són tots aquells factors que redueixen la probabilitat d'inici en l'ús de qualsevol droga, de la mateixa manera que la progressió a formes de consum més nocives. Els factors de protecció es poden trobar en diferents àmbits, com l'individual, el familiar, el de companys o comunitari, el contextual... El treball de prevenció de drogodependències té com a objectiu enfortir els factors de protecció.

Són les característiques de caràcter individual, ambiental o social que redueixen la probabilitat que una persona s'impliqui en el consum de drogues o que aquest consum arribi a causar problemes importants, tant a si mateix com a altres.

FACTORS DE RISC

Són les característiques de caràcter individual, familiar, ambiental o social que incrementen la probabilitat que una persona s'impliqui en el consum de drogues o que aquest consum arribi a causar altres problemes.

Es tracta dels factors que augmenten la probabilitat de l'individu d'iniciar-se en l'ús de drogues o de progressar cap a formes de consum més nocives. Es classifiquen en diferents àmbits: factors individuals (propis de la persona, sense influència externa), factors personals (actituds, creences, habilitats socials, valors), factors familiars, factors ambientals o del context i factors macrosocials. El treball des de la prevenció de drogodependències té com a objectiu reduir els factors de risc en els diferents nivells.

GÈNERE

El conjunt de rols i comportaments que es consideren apropiats per a homes i dones, construïts socialment i culturalment. Es tractaria de tot allò que significa ser un «nin» o una «nina» en una determinada cultura.

El gènere, definit culturalment, es distingeix de sexe, que es refereix a les característiques biològiques d'homes i dones.

Alguns professionals fan servir els termes indistintament i en reconeixen la interdependència (per exemple, la capacitat física pot influir en la possibilitat de realitzar algunes activitats, l'acceptació de certes activitats pot influir en les característiques fisiològiques).

GOVERNANÇA

Concepte integrat en l'estratègia dels ODS (objectius de desenvolupament sostenible) adoptats per la POQIB. La governança propicia el principi d'integració entre els diferents nivells de govern, partint de la necessitat de garantir la coherència de polítiques. A més, fa efectiu el principi de participació a través de la construcció d'aliances públiques, privades i socials necessàries per a l'assoliment dels objectius.

La necessitat d'un lideratge efectiu ha situat la coordinació de la POQIB com a compromís del PADIB (Direcció General de Salut Pública i Participació de la Conselleria de Salut i Consum). S'ha creat un sistema de corresponsabilitat davant la prevenció en l'àmbit de l'oci i dels consums tòxics, i d'empoderament de les administracions locals, el sector econòmic i les entitats socials.

GOVERNANÇA ÈTICA

Governança basada en l'eficàcia, de qualitat i amb una orientació de la intervenció de l'Estat en el govern, que li proporciona legitimitat. Ocupació de l'administració dels béns de tothom: la cosa pública, a fi de garantir els pilars de l'estat del benestar.

Cerca del bé comú per a totes les persones, en el camí de disminuir les desigualtats socials i afavorir les oportunitats per a tothom.

HABILITATS SOCIALS (EN EDUCACIÓ)

Capacitats i recursos personals, interpersonals, cognitius, emocionals i físics que permeten a les persones controlar i dirigir la pròpia vida, desenvolupant la capacitat de viure en l'entorn i contribuint a modificar-lo si cal.

INFODÈMIA

Es refereix a la quantitat excessiva d'informació sobre un tema determinat a través de diferents canals, arreu del món, sovint amb presència de desinformació o *fake news*. La fàcil difusió per xarxes socials de tot tipus d'informació genera greus incongruències entre la desinformació i les notícies que provenen de fonts veritablement fiables, fet que genera confusió i desconfiança entre la població. Un exemple en poden ser les teories sobre l'origen de la COVID-19.

**JOVES MENORS
D'EDAT****ADOLESCENTS****PERSONES
MENORS
D'EDAT**

Qualsevol persona menor de devuit anys, inclosos els infants. Es poden distingir segons diferents rangs d'edat determinats per les lleis, el sistema judicial, polítiques, educació i costums locals, regionals, nacionals o internacionals. En prevenció es distingeix entre menors de dotze anys (infants) i menors de tretze a devuit anys (adolescents).

LIDERATGE ÈTIC

Estil de lideratge organitzacional que implica emprar estratègies i gestions per aconseguir els objectius, considerant la participació, la motivació i les necessitats dels membres de l'organització. El lideratge ètic el practiquen professionals amb un alt sentit de la responsabilitat, que garanteixen que els processos de presa de decisions es desenvolupin atenent a criteris de transparència, justícia i prudència.

El lideratge ètic és un indicador de salut organitzativa; és un model inspirat en idees, enfocaments, teories i autors referents en lideratge i gestió ètica d'organitzacions.

**MEDIADOR
O AGENT DE
PREVENCIÓ**

Aquest és un paper que designa les persones que fan de nexa, com els participants de la POQIB. Es tracta de persones, siguin professionals o no, que faciliten l'execució de les activitats preventives i creen relacions efectives. La principal missió d'un mediador és facilitar que una xarxa funcioni a través de les eines i els mètodes emprats per assolir els objectius preventius en la població a la qual es vol arribar (els joves, per exemple). És convenient que els mediadors hagin seguit un procés de formació que els faciliti desenvolupar la seva funció relacional i de creixement en xarxa preventiva de forma efectiva.

NUDGETING

Fa referència a l'impuls, provocat a través d'una institució o entitat, per canviar el comportament de les persones cap a una direcció determinada, canviant els seus propis esquemes mentals de manera normalment subtil mitjançant la modificació de l'espai o els missatges que difonen. Es tracta d'accions que conviden al canvi, però no l'imposen, la decisió final és de l'usuari. Un exemple d'això el podríem trobar quan, a un supermercat, trobam els aliments saludables i ecològics a l'altura dels ulls durant una campanya de promoció d'hàbits saludables.

OCCI ACTIU**OCCI ALTERNATIU**

L'oci és una experiència autotètica complexa, un dret humà fonamental, un factor de desenvolupament personal que inclou dimensions interrelacionades: creativa, lúdica, festiva, solidària i ambiental-ecològica.

Denominam oci actiu aquelles activitats desenvolupades en el temps lliure que incorporen reptes i exigències a les persones, en la seva dimensió física, psíquica, social i espiritual. L'oci és diversió, festa, alegria i altres emocions que s'experimenten a través de diverses activitats que incorporen complexitat: esports, aficions, activitats artístiques, meditació, participació en projectes comunitaris, jocs...

L'oci alternatiu s'empra per designar models d'oci alternatius als models que comporten l'ús de drogues o accés a pràctiques amb un potencial addictiu.

OCCI FESTIU

La festa és un temps d'oci joïós i alegre, un oci que comporta culte, és un fet extraordinari i sagrat. La festa requereix un estat d'ànim adequat, un consentiment lliure i un espai de llibertat. La festa és sobretot una vivència subjectiva i grupal, que està emmarcada en una experiència comunitària que dona sentit a un «esperit de festa» en què es manifesten uns valors i una estètica compartida entre persones unides per una experiència en comú.

El model festiu mediterrani té un valor històric, cultural i social que ha resistit i s'ha enfortit malgrat els canvis en els estils de vida i de diversió. Les festes populars han augmentat en interès en molts de municipis com a fenomen amb capacitat de cohesionar i adaptar-se a realitats canviants.

OCCI PROBLEMÀTIC

Una de les preocupacions en prevenció és com s'ha introduït en l'àmbit de la festa un consumisme (que incorpora el consum de substàncies psicoactives) alhora que desencadena conductes de risc (incivisme, violència, conductes sexuals de risc o conducció de risc). Al llarg de l'etapa de la pandèmia (2020-2021) s'han emprat en excés les noves tecnologies com a eines de feina, estudi i oci. Aquest ús ha esdevingut problemàtic per a molts infants i adolescents i cal aplicar mesures preventives que aturin aquesta tendència.

**OCI
RESPONSABLE
OCI DE QUALITAT**

L'oci responsable implica gestió i entrenament, implica diversitat per aconseguir que la dimensió de l'oci estigui interrelacionada amb altres dimensions i experiències de la vida: la feina, la família, la comunitat, l'educació i la salut.

La qualitat de l'oci implica considerar les conseqüències de l'oci que es practica, el qual té incidència en el desenvolupament humà, a més d'una relació directa amb el benestar i la qualitat de vida de les persones i de les comunitats.

L'educació de l'oci és un procés relacionat amb l'aprenentatge d'habilitats i coneixements, i amb el desenvolupament d'actituds i conductes que impliquen un món de valors i una capacitat d'elecció.

Les noves possibilitats de diversió de la societat de consum poden tant obrir nous canals de desenvolupament personal com ser nous focus d'alienació.

ORGANITZACIÓ

En el context de la POQIB, una organització és el terme genèric per designar qualsevol de les entitats que participen activament i contribueixen a la prevenció o al desenvolupament dels objectius. Les organitzacions són agències, institucions o serveis, alguns de governamentals i d'altres vinculats a la societat civil.

**PARTICIPACIÓ
ACTIVA**

La participació activa implica involucrar les persones i les organitzacions en el procés de planificació i en la presa de decisions relatives als assumptes públics que són de la seva competència. Aquesta mena de participació és més complexa i transcendent que la consulta pública, ja que exigeix corresponsabilitat en les decisions preses, compromís a desenvolupar actuacions i traçabilitat de l'organització. La POQIB aspira a ser un espai de participació activa amb representació àmplia i diversa de la societat.

PENSAMENT CRÍTIC

Aquest és un terme de l'ètica i l'epistemologia de la ciència que requereix adaptació, flexibilitat i abstracció. En un intent de concreció (adaptació a la POQIB) i de síntesi, es podria definir com una reflexió ordenada i fonamentada en evidències que du a proposar noves maneres d'analitzar la dimensió de l'oci que existeix a les Illes Balears. El pensament crític ha de dur a fer propostes de millora que s'acostin més als principis consensuats i al bé comú: promoció de la salut, empoderament dels joves, participació de la societat civil i integració de nous models d'oci en una millora econòmica i social. El pensament crític implica rigor lògic i compromís ètic, davant l'objectiu de contribuir al progrés social, cultural, científic, econòmic i educatiu.

El pensament crític incorpora una amenaça en si mateix: quan s'entrellaça amb una desconstrucció inherent a qualsevol proposta impedeix mantenir veritats definitives. Sovint, des del pensament crític sol resultar més fàcil desmuntar propostes que no pas fonamentar-ne una posterior reconstrucció. Aquesta autocrítica és el que evita que el pensament crític sigui dogmàtic.

PLATAFORMA SOCIAL

El concepte de plataforma es pot adaptar a moltes realitats (mecànica, informàtica, xarxes virtuals, societat, comunitats...). Dins l'àfer social, on se situa la POQIB, es designa així un espai de contacte i col·laboració entre membres que comparteixen interessos, per començar a col·laborar en projectes, iniciatives o accions, aprendre més entre tots i fer propostes transformadores.

PNSD

El Pla Nacional Sobre Drogues és una direcció general del Ministeri de Salut. És un organisme governamental que coordina les polítiques sobre drogues. El PNSD proveeix dades relacionades amb el consum de drogues i ciberaddiccions en la població adolescent (ESTUDES) i en la població general (EDADES). Accés als documents: <https://pnsd.sanidad.gob.es/pnsd/Introduccion/home.htm>

POQIB

Plataforma per a un Oci de Qualitat creada a les Illes Balears l'any 2011. Està formada per representants de més de quaranta entitats, distribuïts entre les quatre illes i els sectors de les administracions públiques, la indústria i les entitats socials. El seu principal objectiu és incorporar prevenció i qualitat en les activitats d'oci, a fi d'eliminar factors de risc i consolidar els factors de protecció. La manera d'arribar a aquest objectiu és a través d'un procés participatiu i d'accions en xarxa entre les entitats que en formen part.

PRESSIÓ DE GRUP

És quan les persones es troben vinculades a altres que exerceixen estratègies de promoció de conductes i de consums. La pressió de grup s'esdevé a través de diverses estratègies, com la insistència, la manipulació emocional, l'aïllament, la dificultat o facilitat en l'accés a béns socials com l'amistat i en la creació de vincles socials o relacionals. Tots aquests aspectes relacionals són significatius durant l'adolescència, ja que formen part de la configuració de la identitat i de l'aprenentatge de la socialització.

PREVENCIÓ

Conjunt d'actuacions dirigides a detectar i modificar els factors de risc i enfortir els factors de protecció associats a un problema, com pot ser el consum de drogues o altres riscos vinculats. L'objectiu de la prevenció és aprendre a gestionar riscos o amenaces per evitar que es produeixin, o bé minimitzar-ne els efectes, ja que les conductes de risc afecten les persones i el seu entorn. La prevenció és una pràctica ancestral inherent a totes les societats humanes.

Es tracta de qualsevol activitat que estigui (almenys parcialment) dirigida a prevenir o reduir l'ús de drogues i les seves conseqüències negatives en la població general o subpoblacions, inclosa la prevenció o el retard de l'edat d'inici de consum de drogues, la promoció del cessament d'ús, la reducció de la freqüència o quantitat de consum per evitar la progressió a patrons de consum perillosos o perjudicials, i per prevenir o reduir les conseqüències negatives de l'ús.

La prevenció té diferents dimensions: prevenció ambiental o comunitària, universal, selectiva, indicada, esglaonada... Aquestes dimensions difereixen segons el tipus de població a què es vol accedir, també segons els objectius i els mètodes en la implementació.

PREVENCIÓ AMBIENTAL O CONTEXTUAL

Activitats de prevenció que se centren a canviar els factors de risc que hi ha en l'entorn en què viu la gent. La prevenció ambiental en la POQIB inclou activitats vinculades a la gestió de normes socials (actituds cap al consum de drogues en la comunitat), creació i compliment de les regulacions, vigilància de la disponibilitat de drogues, publicitat i promoció en l'entorn (la visibilitat del consum), etc. Per tant, la prevenció ambiental (o contextual) pot servir per reduir la presència i demanda de drogues, l'oferta i els danys relacionats amb les drogues.

Aquesta dimensió de la prevenció suposa un compliment col·laboratiu de les regulacions: fer complir les lleis i regulacions mitjançant tots els mecanismes a l'abast (pedagogia i diàleg, controls i sancions, difusió i conscienciació social).

PREVENCIÓ COMUNITÀRIA

Categoria que abraça un ampli ventall d'intervencions destinades a enfortir les comunitats mitjançant la creació de cohesió social i suport mutu.

La necessitat de prevenció en l'àmbit de l'oci està relacionada amb factors contextuais diversos i d'àmbit local, alguns tenen a veure amb la manca d'oportunitats i d'altres amb l'excés de factors de risc. En aquest context, un dels efectes més perjudicials per a la salut de la comunitat (ja que afecta la capacitat d'actuar davant contingències i de modificar les condicions) és quan es creen sistemes en què s'exclouen les persones de prendre part en els processos, negant-los (o no facilitant-los) l'oportunitat de sentir pertinença i responsabilitat. Davant això, s'ha d'actuar no només davant l'exclusió o aïllament, sinó també creant noves maneres de vincular-se i participar.

La POQIB ho du a terme en l'àmbit dels models d'oci proactiu en municipis que volen activar la prevenció als espais públics. Això es fa a través de processos d'intervenció horitzontal amb l'objectiu de fomentar les interaccions socials entre membres i entitats d'un municipi o grups per permetre que la dinàmica comunitària funcioni.

La mobilització comunitària suposa crear les condicions de participació perquè diferents sectors de la comunitat coordinin els recursos dels quals disposen per tal de prevenir determinats problemes; per exemple, aconseguir que les persones menors d'edat no consumeixin alcohol.

**PREVENCIÓ
SELECTIVA O
INDICADA**

Són les estratègies dirigides a persones que ja han desenvolupat una conducta de risc, que ja consumeixen drogues (però no són dependents, segons DMS-IV o CIE-10) o que tenen un risc individual més gran de consumir drogues en el futur.

La prevenció indicada sol tenir com a objectiu reduir el consum de drogues existent i les conseqüències d'aquest, i també prevenir la progressió a un ús perjudicial. A la pràctica, pot haver-hi una superposició entre la prevenció indicada o la prevenció selectiva i el tractament.

**PREVENCIÓ
UNIVERSAL**

Són les estratègies i activitats adreçades a grups amplis de població que encara no han desenvolupat conductes de risc, o amb un risc baix. Sovint, aquestes intervencions es dirigeixen a tota la població dins un context (per exemple, l'escola o la comunitat). La prevenció universal generalment es dirigeix a sensibilitzar i donar eines per prevenir o retardar l'aparició de comportaments de risc (com el consum d'alcohol o tabac, l'ús nociu d'internet, etc.).

**PRINCIPI DE
CAUTELA O
PRECAUCIÓ**

Principi que s'aplica quan no hi ha seguretat consensuada davant un perill. Això passa en el cas que una política o acció pugui causar danys a les persones o al medi ambient i no hi hagi consens científic al respecte: en aquests casos, la política o l'acció en qüestió hauria d'abandonar-se.

El principi de cautela està inclòs en l'article 191 del Tractat de Funcionament de la Unió Europea, i fa referència a un enfocament de la gestió dels riscos. L'aplicació d'aquest principi està justificada no només en el cas de risc potencial, sinó, a més, quan es puguin fer justificacions arbitràries davant una presa de decisions.

Més informació: https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/precautionary_principle.html?Locale=es

**QUALITAT EN
PREVENCIÓ**

Treball de prevenció que està alineat amb les necessitats dels participants, té rellevància social, està sustentat en els principis ètics i de salut pública, està basat en teories i evidències científiques, i per tant és probable que sigui eficaç, a més d'internament coherent i factible.

La qualitat incorpora el compromís en la cerca i la utilització de programes provadament efectius, que el programa parteixi del coneixement exacte de les necessitats existents, que prioritzi objectius i que utilitzi models, mètodes i activitats coherents amb aquestes necessitats.

**REDUCCIÓ DE
DANYS
REDUCCIÓ DE
RISCS**

Enfocament que sustenta les polítiques i els programes que tenen com a finalitat disminuir les conseqüències negatives del consum d'alcohol i altres drogues, sense requerir necessàriament l'abstinència. Els objectius es focalitzen en els problemes associats al consum i no en el fet de consumir.

**REDUCCIÓ DE LA
DEMANDA**

Es tracta d'un terme generalment utilitzat en les convencions internacionals sobre control de drogues per descriure les activitats que tenen com a objectiu reduir la demanda dels consumidors.

Aquestes polítiques o programes adreçats a reduir la demanda de drogues psicoactives entre els consumidors es complementa amb la reducció de l'oferta, estratègies basades en el compliment de la llei amb l'objectiu de prohibir la producció i la distribució de drogues.

Es diferencia de la reducció de l'oferta en el fet que aquesta té com a objectiu limitar la producció i distribució de drogues a través de l'aplicació de les lleis. En la pràctica, la reducció de la demanda i la reducció de l'oferta de drogues es complementen formant polítiques integrals sobre drogues.

RESILIÈNCIA

Capacitat per afrontar situacions adverses i complexes desenvolupant estratègies per superar la frustració. Aprendre a generar oportunitats en situacions canviants i confuses per mitjà de maneres diferents d'afrontar projectes. Capacitat de reconèixer i gestionar les emocions negatives com la por, l'angoixa, la tristesa, la desesperança... i reconduir-les cap a aprenentatges i coneixements proactius.

RESPONSABILITAT SOCIAL CORPORATIVA O D'EMPRESA (RSC, RSE)

La responsabilitat social (RS) és un fet institucional que desenvolupen i despleguen algunes organitzacions humanes que creen aliances amb el benestar comú. L'RS implica una planificació estratègica, una mirada sobre els processos productius i sobre l'impacte de l'activitat que cada empresa i organització realitza. L'RS desenvolupa una mirada crítica cap a l'entorn social, econòmic i ambiental. També es coneix com a RSC (responsabilitat social corporativa) o RSE (responsabilitat social d'empresa).

En l'estratègia POQIB les organitzacions que hi participen mostren un reconeixement de la seva responsabilitat davant la prevenció en l'àmbit de l'oci. L'RS crea consciència del fet que les organitzacions participants són part del problema i de les solucions. Per tant, des de cada una cal un compromís i una participació en les solucions.

RESPONSABILITAT SOLIDÀRIA

Terme de rellevància jurídica i econòmica. La responsabilitat solidària fa referència als casos en què, en existir un deute, tots els deutors tenen l'obligació comuna de fer-se càrrec del pagament. En el cas de plataformes socials com la POQIB, la responsabilitat solidària implicar posar en valor l'existència d'una motivació cap a una acció conjunta de solidaritat, adherint-se a causes importants per a la vida social d'altres persones, sense esperar res a canvi. El benestar dels infants i adolescents podria ser el motor motivador d'accions que comprometin persones i organitzacions, més enllà de si les seves activitats estan o no vinculades a aquests col·lectius.

RESPONSABILITAT PÚBLICA I COORDINACIÓ INSTITUCIONAL

Actuacions basades en els principis de planificació, desconcentració, descentralització i autonomia en la gestió dels programes i serveis, així com en la participació activa de les entitats en el disseny de les polítiques d'actuació.

SALUT

L'OMS va definir el 1948 la salut com un estat de complet benestar físic, mental i social, i no únicament com l'absència de la malaltia. Més endavant, amb el desenvolupament del model de promoció de la salut, la salut es considera un dret humà fonamental, a més d'un mitjà per aconseguir que les persones gaudeixin d'una vida individual, social i econòmica gratificant i productiva. Aquesta definició indica una situació ideal, un desideràtum.

Altres definicions complementàries consideren la salut com un bé col·lectiu, essencial, perquè els membres d'una societat exerceixin completament les seves capacitats i funcions eficients en la societat i exerceixin la seva llibertat en la vida adulta i amb responsabilitat. La salut no és estàtica, és una situació dinàmica.

En l'actualitat hi ha un gran debat respecte d'aquest terme.

SECTOR

Un sector és un col·lectiu que representa persones o organitzacions amb interessos particulars compartits. La POQIB es defineix com una plataforma multisectorial perquè està formada per organitzacions pertanyents a tres grans sectors: governamentals (locals, insulars, autonòmics), industrials i d'entitats socials (de famílies, joves, veïns, sindicats, altres). Des de tots els sectors es fa una contribució al desenvolupament d'objectius, estratègies i accions que aportin prevenció i qualitat a l'àmbit de l'oci.

SINDÈMIA

Parlem de sindèmia quan ens referim al conjunt de factors, generalment iatrogènics, que hem de tenir en compte degut al seu caràcter globalitzat i que interactuen entre si en la nostra societat. Es podria dir que la sindèmia és un ecosistema format per les pandèmies amb què ens trobam en el nostre dia a dia i la manera en què interactuen i s'influeixen. Alguns exemples actuals seria: la COVID, el consum d'alcohol en els menors, els problemes d'habitatge, la violència masclista o la precarietat dels llocs de feina.

**SÍNDROME
ALCOHÒLICA
FETAL
(SAF)**

Model de retard del creixement i el desenvolupament, tant mental com físic, caracteritzat per defectes cranials, facials, cardiovasculars i de les extremitats, que es detecta en els fills d'algunes mares amb consum de risc d'alcohol durant la gestació.

**SÍNDROME
D'ABSTINÈNCIA**

Conjunt de símptomes d'intensitat variable que apareixen quan es redueix o s'interromp el consum d'una droga que s'ha consumit de forma repetida, habitualment durant un període llarg o en dosis altes. Els símptomes específics varien d'acord amb la substància i el temps que fa que es consumeix.

SOSTENIBILITAT

Capacitat pròpia que desenvolupa un programa, acció o sistema per continuar a llarg termini, fins i tot quan canvien o desapareixen les principals fonts de finançament disponibles inicialment. També implica la probabilitat que els resultats positius de la intervenció es mantenguin en els participants després que s'interrompi la intervenció, és a dir, que es trobin en el seguiment a llarg termini. També la probabilitat que la intervenció s'implementi amb qualitat alta una vegada que els promotors que van elaborar el programa ja no hi estiguin directament involucrats.

TOLERÀNCIA

Disminució de la resposta a una dosi concreta d'una droga o un medicament a causa de l'ús continuat. Es necessiten dosis més altes de la substància consumida per aconseguir els efectes que s'obtenien al principi amb dosis més baixes.

**TRANSVER-
SALITAT**

Coordinació i cooperació intersectorial i interinstitucional. La transversalitat és una òptica des de la qual mirar la interacció. També és un enfocament organitzatiu que aporta capacitat d'escoltar i actuar a persones d'organitzacions diferents sobre temes comuns des d'òptiques diferents, incorporant-hi qüestions, visions, enfocaments i interessos provinents de la diversitat social existent. La transversalitat també serveix per introduir línies de treball o temes que no són exclusius d'un sol sector o disciplina, com ara la prevenció de drogues, que pertany a tothom. La transversalitat, doncs, no només és un concepte que incorpora el desenvolupament de noves capacitats tècniques i organitzatives, com ara la multidisciplinarietat, la interdisciplinarietat o la integralitat. També és una de les respostes a la creixent complexitat i diversificació de la societat. Ara bé, la transversalitat s'ha d'entendre com un complement i una nova opció més útil per introduir col·laboració, però no com la solució màgica als problemes derivats de l'acció pública.

**TRASTORN
ADDICTIU**

Patró de comportament amb conseqüències negatives en salut, que ha estat provocat per la dependència psíquica, física o social a una substància o conducta determinada, i que repercuteix negativament en les àrees psicològica, física, familiar o social d'una persona i del seu entorn.

**UNITAT DE
BEGUDA
ESTÀNDARD
(UBE)**

Mesura utilitzada per calcular el consum d'alcohol. Una cervesa, un got de vi o un aperitiu equival a 1 UBE; una consumició de begudes destil·lades equival a 2 UBE. A Europa es considera que una UBE conté 10 g d'alcohol.

**ÚS RECREATIU
DE DROGUES**

Consum d'una droga, en situacions socials o relaxants, que implica que no hi ha dependència ni altres problemes. És un terme ampli i poc definit, en constant controvèrsia, ja que sovint es fa servir com a un consum no problemàtic, la qual cosa molts professionals desaproven.

**ÚS O CONSUM
PROBLEMÀTIC O
DE RISC**

Consum que causa un dany evident o que té conseqüències negatives per a les persones, tant si es tracta de dependència o com d'altres danys a la salut i la seguretat de les persones. Per exemple, quan el consum facilita una implicació en la conducta sexual de risc o en accidents. A més, s'hi poden incloure les conseqüències negatives que el consum que fa una persona pot ocasionar a terceres persones (per exemple, conduir sota els efectes d'alcohol).

**VALORS QUE
FOMENTA LA
POQIB**

La POQIB ha desenvolupat principis que són el nucli de la seva organització. En el document «Model de gestió de festes locals» (MGFL) es defineixen els principals: protecció de les persones menors d'edat, coproducció, salut pública, col·laboració en xarxa, sostenibilitat, convivència i civisme, perspectiva de gènere i desigualtats, i avaluació.

Accés al document: http://www.caib.es/sites/PADIB/ca/plataforma_doci_de_qualitat-94620

VULNERABILITAT

S'aplica a col·lectius de persones en una situació de desprotecció familiar, comunitària o social (com les persones menors d'edat). També s'aplica a una situació individual de sobreexposició davant amenaces o de carència de recursos per sobreviure, resistir i recuperar-se de l'impacte de fets que posen en perill la salut o el benestar.

**XARXA
COL-LABO-
RATIVA**

Fa referència al treball de col·laboració de persones i organitzacions que s'uneixen per tenir més força davant les iniciatives que acorden activar. Les xarxes col·laboratives desenvolupen una feina sistemàtica orientada a l'eficiència i l'eficàcia, i que implica coordinació, articulació, col·laboració i estabilitat, junt amb un aprenentatge que comporti evitar duplicitats, competència entre recursos i descoordinació, i que potencii el treball en equip.

PÀGINES DE CONSULTA SOBRE CONCEPTES RELACIONATS AMB LES ADDICCIONS I LA PREVENCIÓ

PORTAL DE BBPP – PNSD - GLOSSARI

[http://www.buenaspracticasadicciones.es/
servletdocument?document=2863](http://www.buenaspracticasadicciones.es/servletdocument?document=2863)

WHO-OMS

https://www.who.int/substance_abuse/terminology/lexicon_alcohol_drugs_spanish.pdf

https://www.researchgate.net/publication/252203552_concepts_and_principles_for_tackling_social_inequities_in_health_levelling_up_part_1

<http://drogues.gencat.cat/ca/ciutadania/glossari-00001/>

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/pmc2465710/>

plataforma
per un **OCI** DE
QUALITAT